

Çıkarken

"Sosyalistlerin asla yapmamaları gereken şey, kendilerinin tümüyle yerleşik kurumlara -yayınevleri, ticari medya, üniversiteler, vakıflar- bağımlı olmalarına izin vermektir. Bu kurumların tümü baskıcıdır demiyorum -muhakkak ki onlarla birlikte pek çok şey yapılabilir. Ama sosyalist entelektüeller doğrudan kendilerinin olan bir alan kaplamalıdır: kendi dergileri, kendi teorik ve pratik merkezleri olmalıdır. Herkesin not ya da terfi için değil toplumu dönüştürmek için çalıştığı, eleştiri ve özeleştirinin hararetli, ama aynı zamanda karşılıklı yardımın ve teorik ve pratik bilgi değişiminin de yoğun olduğu yerler: bazı yönlerden geleceğin toplumunu önceden canlandıran yerler."

E. P. Thompson

Fin de Siecle Fransızca bir ifade ve 'yüzyıl sonu' anlamına gelmekte. Kavram 1800'lerden 1900'lere girilirken toplumların içinde bulunduğu kaos, bunalım ve umutsuzluğu anlatmak için kullanılmıştı. Bu umutsuz havayı 20. yüzyılın ilk yarısında işçi sınıfı devrimleri ve ulusal kurtuluş hareketleri dağıtmıştı. Ne var ki, söz konusu atılımların emperyalist-kapitalist sistem karşısında yüzyılın ikinci yarısında uğradığı yenilgi, 21. yüzyılın başlangıcında olduğumuz şu günlerde benzer bir havayı dünyada belki daha şiddetli biçimde estiriyor. 'Tarihin meleği' arkasına baktığında bugün yenilen ya da teslim alınan devrimci atılımları ve çöken ülkeleri görüyor.

İçinden geçmekte olduğumuz gericilik sürecinde, geçmiş ve gelecek, sağdan ve 'soldan' gelen 'tarihin sonu' tezleriyle şimdinin içine hapsedilirken, dünya da sermayenin tahakkümü altında büyük bir hapishaneye dönüşmektedir. Sermayenin kendi suretinde yarattığı bu hapishanede insanlar daha fazla sömürü için kendilerine reva görülen bir yaşamı sürdürmeye zorlanmaktadır. Sermayenin bu gerici saldırısının başladığı 1970'lerden beri ekonomiden siyasete, eğitimden iletişime toplumsal yaşamın her alanında bilgi üretim ve dağıtımının iktidarına sahip bulunanlar hep bir ağızdan bıktırıcısına tekrarlıyorlar: "ya barbarlık, ya barbarlık!.."

Bu noktada bugünün dünden farkı, geçmişte sermayeye daha mesafeli, toplumsal eşitlik ve toplumsal kurtuluş mücadelesine daha yakın duran, bilim, kültür ve sanat alanlarında çalışan insanların önemlice bir kısmının sermayenin bu gerici korosuna katılmakta olmasıdır. Televizyon ve gazete haberlerinden sinema salonlarına, kürsülerden kitaplara kadar her şey, Nazım'ın şiirlerini kaleme aldığı günlerdekiyle karşılaştırılamayacak ölçüde yalanlarla doludur.

Akademik dünya, post-modernizm, post-yapısalcılık, radikal demokrasi gibi modalarla, bilgi toplumu, toplam kalite, küreselleşme, yönetim gibi kavramlarla her geçen gün gerçeğin üzerini daha fazla örtmekte, insanların beyinlerini Ortaçağ kilisesini aratacak ölçüde yıkamakta ve uyuşturmaktadır. Bu uyuşturma sürecinin kendisi de argümanları gibi skolastiktir. Skolastiktir, ideolojik ve teorik süreçlerin nasıl işlediği hakkında üretilen onca söylem, düstur ve literatüre rağmen bütün bu süreçlerin niye üretildiği hakkında bir şey söylemez. Dahası var; bunların neden ve kim için üretildiği sorusuna cevap arayan Marksistlere karşı sürekli bir epistemolojik suikast gerçekleştirilir. Yani, onların savlarını kendi istedikleri bağlama sokarak karşı savları anlamsızlaştırırlar.

Türkiye de bütün bu gelişmelerden azade değildir. Neo-liberal politikalar askeri darbe ile yürürlüğe girmesinden ve sosyalist inşa süreçlerinin kapanmasından beri emekçiler her geçen gün sahip oldukları kazanımların ellerinden alındığına tanık oluyorlar. Yapısal uyum programlarıyla dünya çapında sömürgecilik politikaları uygulanırken, aynı zamanda sermaye tahakkümünün restorasyonu gündeme geliyor. Bu restorasyon, bilim, sanat ve siyaset alanındaki aydınlar arasında kendisini bir tasfiye süreci olarak gösteriyor. "Sınırların aşıldığı bir çağda" teorik ve ideolojik muğlaklık, tam da tasfiye sürecinde tutunmaya çalışan aydınların tavrı olarak ortaya çıkıyor. Çoğu zaman bir erdemmiş gibi sunulan bu tavra sol/sosyalist aydınlar arasında da sıkça rastlanmaktadır. Sınıflar arası uzlaşmaya, siyasetsizliğin siyasetine, teorik alanı dil oyunları ile söz mezbahasına çevirmeye denk düşen sol liberalizm bu tavrın sol içerisindeki en yaygın dışavurumudur.

Yaşanan bu süreç teorik konumlarını emekten ve sosyalizmden yana koyanların önüne sorumluluklar yüklüyor. Düşünsel üretimin kapsam, kategori ve yöntemleri her geçen gün genişlemekte ve teori alanının bu denli genişlemesi, emekten yana konumlanan bilim insanlarının, dünyanın yorumlanması ve değiştirilmesinin bilgisini üretmek için daha yoğun bir çaba içine girmesini gerekli kılmaktadır. Böylesi bir çaba yalnızca, kapitalizmin eğilimleriyle belirlenmiş teorik üretimlerin savunmacı bir tarzda eleştirisiyle sınırlı olan değil, kendi bahçemiz olan sosyalizm ve tarihsel materyalizm alanını güzelleştirmeyi de önüne koyan bir çaba olmalıdır.

Theoria görmek demektir ve görmek bilgi ile olur. Bilginin edinilmesi ise karmaşık bir süreçtir. Gerçekliğin tanınması süreci hem gözlemlenen nesneyi hem de gözlemleyen özneyi değiştirir. Başka bir deyişle bilgilenme süreci insanın, bir yandan maddi dünya ile ilişkisi içinde dönüşürken, diğer yandan da nesne edindiği bilgiyi dönüştürmesini içerir. Bu dönüşüm ise amacını kendi içinde taşıyan bir etkinlik olarak praksisle olur. Praksis; teoriyle pratiğin, sözle eylemin birlikteliği anlamında, teorik ve akademik bir etkinliğin ötesinde çağrışımlara sahip bir kavram olarak, "praksis felsefesini" - Marksizmi- yeniden düşünmeyi, tarihsel materyalist yöntemle düşünmeyi, akademideki ve akademi dışındaki bilim, sanat ve siyaset insanları arasında yaygınlaştırmaya çalışacağı için salt bir teorik üretim değil, aynı zamanda bir eylem olacaktır. Teorik üretimin kendisi, Türkiye gibi tarihsel materyalizmin pek fazla gelişip kökleşemediği; özgün kurucu metinlerden çok, şabloncu tarzda sahiplenilen ya da reddeden metinlerle anlatıldığı bir ülkede moral ve entelektüel hegemonya açısından yakıcı bir görevdir. Tarihsel materyalizme, Türkiye'nin ve akademilerinin olduğu kadar, sosyalistlerinin de çok ihtiyacı bulunduğu düşüncesiyle bizler,

- Sosyal bilimler alanında -özel olarak da Marksizmde- kalıplaşmış, sulanmış, orijinal anlamından uzaklaşmış ya da kullanılmaz hale gelmiş kavramlar ve kavram kümelerinin yol açtığı teorik deformasyonun üstesinden gelmek,
- Tarihsel materyalist bir bakış açısının kuramsal, metodolojik ve siyasal olarak sorgulamacı ve eleştirel bir duruşun ön koşulu olduğunu göstermek,
- Tarihsel materyalist yaklaşımın ve sınıf temelli siyasetin bugün Türkiye için vazgeçilmez olduğunu anlatmak,
- Her geçen gün birbirinden daha çok kopan sosyal bilimler ve toplumsal gerçeklik arasında bir köprü kurmak,
- Eşitlik ve özgürlük idealine bağlılığını koruyan, emekten ve sosyalizmden yana konumlanıp ancak, düşüncelerini ve üretimlerini yayacak kanallardan yoksun oldukları için başka bazı kanallara yönelmek durumunda kalan ya da yayın

- yapma motivasyonu körelen akademisyenlere ve araştırmacılara bir üretim, iletişim ve tartışma kanalı açmak,
- Kapitalizmin bilimsel eleştirisini güncelleştirip, canlı tutarken sosyalist inşa süreçlerini ve ütopiyayı tartışan ve geliştiren, bu anlamda, dünyayı yalnızca yorumlamak değil, aynı zamanda onu değiştirme mücadelesine katkı sağlamak için....

Praksis yürüyüşüne başladık.